

GRANIČNE INSPEKCIJSKE KONTROLE PRILIKOM UVOZA I IZVOZA ROBE

Robe za koje je obavezna zdravstvena, veterinarska, ekološka ili fitosanitarna kontrola ili kontrola kvaliteta, mogu se uvoziti, provoziti, izvoziti ili privremeno uvoziti, ako ispunjavaju propisane uslove.

Ekološka kontrola

Ministarstvo zaštite životne sredine vrši ekološki inspekcijski nadzor u sledećim oblastima:

- proizvodnja i promet otrova i drugih opasnih materija,
- prekogranični promet otpada (Bazelska konvencija),
- prekogranični promet zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta,
- uvoz i izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač (Montrealški protokol) i
- zaštita životne sredine od jonizujućih zračenja (Bečka konvencija).

Ministarstvo zaštite životne sredine donosi:

Rešenja - Odobrenja o prevozu otrovnih materija u prekograničnom prometu;

Dozvole za otrove klase 6.1, u tranzitu;

Dozvole za otpad u prekograničnom prometu;

Dozvole za zaštićene biljne i životinjske vrste i dozvole u prekograničnom prometu;

Dozvole za supstance koje oštećuju ozonski omotač u uvozu i izvozu;

Rešenja - Odobrenja za prekogranični promet izvora jonizujućih zračenja.

Od 17.7.2006. godine, carinski službenici vrše preliminarnu kontrolu nivoa radioaktivnosti robe, na graničnim prelazima - pejdžer detektorima.

Dana 1.4.2008. godine, carinski službenici su preuzeli preliminarno-dokumentarnu kontrolu otrova, otpada, supstanci koje oštećuju ozonski omotač, na graničnim prelazima predviđenim dogovorom, za navedene robe.

Saglasno Zakonu o ministarstvima, Ministarstvo zaštite životne sredine vrši ekološki nadzor nad svim pomenutim robama pre njihovog puštanja u slobodan promet.

Spisak prelaza na kojima se vrši uvoz ili izvoz roba u nadležnosti ekološke inspekcije:

Inspekcijski nadzor za kontrolu prekograničnog prometa zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta (CITES konvencija)		Inspekcijski nadzor za kontrolu prekograničnog prometa otpada, otrova, izvora jonizujućeg zračenja i supstanci koje oštećuju ozonski omotač	
DRŽAVA	GRANIČNI PRELAZ	DRŽAVA	GRANIČNI PRELAZ
Mađarska	Horgoš	Mađarska	Kelebija, Horgoš, Subotica (žel.), Bezdan (rečni)
Hrvatska	Batrovci	Hrvatska	Batrovci, Šid (žel.)
Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska	Sremska Rača	Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska	Sremska Rača, Badovinci, Kontroman, Mali Zvornik
Makedonija	Preševo	Makedonija	Preševo, Ristovac (žel.)
Bugarska	Gradina	Bugarska	Gradina, Dimitrovgrad (žel.), Vrška Čuka
Rumunija	Đerdap	Rumunija	Prahovo (rečni), Kladovo (rečni), Đerdap, Vel. Gradište (rečni), Vršac (žel.), Vatin, Kikinda (žel.), Srpska Crnja
		Crna Gora	Gostun, Jabuka, Mehov Krš, Prijepolje (žel.)
Sve	Aerodrom Nikola Tesla	Sve	Aerodrom Nikola Tesla

Veterinarsko-sanitarna kontrola

Veterinarsko-sanitarnoj kontroli na graničnim prelazima podležu životinje, proizvodi životinjskog porekla, hrana za životinje, veterinarski lekovi i medicinska sredstva i prateći predmeti (kao npr. prostirke, kavezi...).

Uvoz, provoz i izvoz pomenutih roba može se vršiti preko graničnih prelaza na kojima postoji organizovana veterinarsko-sanitarna kontrola, i to:

- 1. Prevoznim sredstvima železničkog saobraćaja:** Vršac, Dimitrovgrad, Subotica, Preševo-Ristovac i Šid;
- 2. Prevoznim sredstvima drumskog saobraćaja:** Vatin, Karataš, Mokrinje, Gradina, Horgoš, Bogojevo, Batrovci, Sremska Rača, Mali Zvornik-Novi Most i Preševo;
- 3. Prevoznim sredstvima rečnog saobraćaja:** Veliko Gradište i Bezdan;
- 4. Prevoznim sredstvima vazdušnog saobraćaja:** Beograd.

Pre uvoza robe koja je u nadležnosti veterinarsko-sanitarne kontrole, uvoznik je obavezan da Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Upravi za veterinu podnese zahtev za izdavanje Rešenja o veterinarsko-sanitarnim uslovima uvoza.

Uprava za veterinu je propisala Uputstvo za rad graničnih veterinarskih inspektora, koje se primenjuje od 1.6.2007. godine, a prema kome se za pošiljke u tranzitu izdaje dozvola za provoz na ulaznom graničnom prelazu (radi procedure praćenja pošiljki), a na izlaznom graničnom prelazu popunjava, overava i odsečak vraća graničnom prelazu ulaska pošiljke.

Fitosanitarna kontrola

Fitosanitarnoj kontroli na graničnim prelazima podležu pošiljke bilja, biljnih proizvoda, đubriva i sredstva za zaštitu bilja.

Izvoz, uvoz i provoz pošiljaka bilja može se vršiti preko sledećih graničnih prelaza:

1. **Prevoznim sredstvima železničkog saobraćaja:** Vršac, Dimitrovgrad, Subotica, Preševo i Šid;
2. **Prevoznim sredstvima drumskog saobraćaja:** Vatin, Gradina, Horgoš, Mali Zvornik- Novi Most, Sremska Rača, Kotroman, Batrovci i Bogojevo;
3. **Prevoznim sredstvima rečnog saobraćaja:** Veliko Gradište i Beždan;
4. **Prevoznim sredstvima vazdušnog saobraćaja:** Beograd;
5. **Pošiljke bilja u kontejnerima mogu se izvoziti, uvoziti i provoziti samo preko graničnih prelaza:** Beograd, Niš i Novi Sad;
6. **Poštanske pošiljke bilja mogu se izvoziti, uvoziti i provoziti samo preko graničnih prelaza:** Beograd, Niš i Novi Sad.

Izvoz, uvoz i provoz sredstava za zaštitu i ishranu bilja može se vršiti preko sledećih graničnih prelaza:

1. **Prevoznim sredstvima železničkog saobraćaja:** Vršac, Kikinda, Subotica, Ristovac i Šid;
2. **Prevoznim sredstvima drumskog saobraćaja:** Vatin, Horgoš, Preševo, Mali Zvornik- Novi Most, Sremska Rača i Batrovci;
3. **Prevoznim sredstvima rečnog saobraćaja:** Veliko Gradište i Beždan;
4. **Prevoznim sredstvima vazdušnog saobraćaja:** Beograd.

Roba koja je uzorkovana, a zatim uskladištena, ne može se cariniti pre dobijanja rezultata laboratorijskog pregleda, prema članu 36. stav 2. **Zakona o zaštiti bilja ("Sl. list SRJ", br. 24/98 i 26/98 - ispr. i "Sl. glasnik RS", br. 101/2005 - dr. zakon)**. U konkretnom slučaju fitosanitarna inspekcija nakon uzorkovanja robe izdaje PRIVREMENO REŠENJE o prevozu pošiljke, odnosno uskladištenju pošiljke. Nakon izvršene laboratorijske analize,

fitosanitarna inspekcija donosi REŠENJE kojim se dozvoljava uvoz i carinjenje konkretne pošiljke.

U postupku granične fitosanitarne inspekcije, na licu mesta, nakon pregleda inspektor će na ispravi koja prati pošiljku, odnosno na Jedinственu carinsku ispravu staviti naznaku "POŠILJKA JE PREGLEDANA, UVOZ DOZVOLJEN" ili "ZABRANJUJE SE UVOZ. POŠILJKA JE ZARAŽENA". Navedene naznake su u formi pravougaonog pečata sa okruglim pečatom i potpisom ovlašćenog fitosanitarnog inspektora.

Kontrola kvaliteta

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Sektor za inspekcijski nadzor, vrši kontrolu kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda biljnog i mešovitog porekla, a Uprava za veterinu vrši kontrolu kvaliteta proizvoda životinjskog porekla, što je propisano ***Odlukom o određivanju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i njihovih prerađevina namenjenih uvozu, odnosno izvozu koji podležu kontroli kvaliteta ("Sl. list SRJ", br. 13/96 i 39/96 i "Sl. list SCG", br. 1/2003 - Ustavna povelja)***. Sektor za inspekcijski nadzor ne vrši kontrolu kvaliteta dijetetskih proizvoda i dečije hrane, već samo sirovina za njihovu proizvodnju.

Pored Uprave za veterinu i Sektora za inspekcijski nadzor Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kontrolu kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i njihovih prerađevina, koje se IZVOZE, mogu vršiti i određena pravna lica, ukoliko za to imaju ovlašćenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prema ***Spisku pravnih lica ovlašćenih da vrše kontrolu kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i njihovih prerađevina koji se izvoze ("Sl. glasnik RS", br. 120/2004)***, u kome su navedene i grupe proizvoda za koje određeno pravno lice može izdati sertifikat o kvalitetu, pri izvozu).

Zdravstveno-sanitarna kontrola

Sektor za sanitarni nadzor pri Ministarstvu zdravlja vrši kontrolu zdravstvene ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, koji se uvoze, kao i kontrolu putnika i sredstava u međunarodnom saobraćaju radi zaštite od unošenja i širenja zaraznih bolesti koje ugrožavaju celu zemlju.

Sanitarni inspekcijski nadzor odnosi se i na životne namirnice i predmete opšte upotrebe koji se privremeno uvoze radi prerade, dorade i obrade, odnosno na namirnice i predmete opšte upotrebe koje se uvoze u slobodne carinske zone i konsignaciona skladišta.

Pod životnim namirnicama podrazumeva se sve što se upotrebljava za hranu i piće u prerađenom ili neprerađenom stanju, kao i začini, boje, i sve druge materije koje se dodaju namirnicama radi postizanja određenih svojstava. Pod namirnicama se podrazumeva i voda koja služi za javno snabdevanje stanovništva, kao voda za piće, ili za proizvodnju namirnica namenjenih prodaji.

Pod predmetima opšte upotrebe podrazumevaju se:

- posuđe, pribor, postrojenja, uređaji i ambalaža za životne namirnice;
- dečije igračke;

- sredstva za održavanje lične higijene, negu i ulepšavanje lica i tela i ambalaža za ta sredstva;
- sredstva za održavanje čistoće;
- duvan, duvanske prerađevine i pribor za pušenje;
- određeni predmeti opšte upotrebe koji dolaze u neposredni dodir sa kožom ili sluznicom.

Organi carinske službe ne mogu vršiti carinjenje dok od graničnog sanitarnog inspektora ne dobiju Rešenje da pošiljka u pogledu zdravstvene ispravnosti odgovara propisanim uslovima, ili, ukoliko su uzeti uzorci radi laboratorijskih ispitivanja, dok ne dobije saglasnost za carinjenje, ali ne i za puštanje u promet.